

vzpomínek o nejstarších časech Jednoty a o jejím původu; a B. Daniel, na němž té starožitné prostosti šlépěje bylo viděti, prožil i multanské vyhnanství Bratří r. 1480, „mezi nimiž nebyl zadní“. Oba pak zasedali v Úzké radě od r. 1516; byli tedy délkou služby jejími daleko nejstaršími členy. Pověření, které jim B. Mach rukoudáním udělil, Bratřím zřejmě stačilo, aby ordinace příštího biskupa byla pravoplatná.

Jiní dva Starší, B. Matouš Strejc a B. Černý, byli zároveň pověřeni jurisdikční mocí biskupskou [svoláváním a řízením sněmů, visitacemi a dozorem nad kněžími a jáhny]. Současně byl počet spolustarších rozhojněn na třináct; jejich jména a zároveň i novoroční datum tohoto shromáždění lze zjistit z pozdějších poznámek v zápisech o jejich úmrtí v bratrském nekrologiu, z něhož jsme již podali tolik charakteristik. Touto cestou se dovídáme, že mezi ně náležel i B. Jiří Izrael a B. Červenka.

Potom se již B. Mach vrátil do Prus nadobro a vícekrát se schůze Starších nezúčastnil. Po jeho smrti [1551], již se ani on ani Bratří nenadáli, zbýval z bratrských biskupů již jen B. Augusta. Spolu s B. Bílkem trpěl na Křivokláte v těžkém, temném žaláři a r. 1549 prodělal nový výslech na mučidlech. Oba trávili další měsíce v úplné samotě bez nejmenšího styku mezi sebou, natož pak s ostatním světem a beze zpráv, co se zatím dalo v Jednotě. Ještě kolem Nového roku 1550 byli Bratří bez jakéhokoli spojení s nimi. Brzy potom jim však počal jeden ze strážných prostředkovat písemné spojení navzájem i s Bratřimi a dodával jim od nich zejména knihy, psací potřeby a svíčky. B. Augusta teprve nyní zvěděl o exilu do Prus a o jiných událostech z persekuce Jednoty. Tu již mohl napsat pastýřský list, zvoucí ku pokání v žalu nad rozptýlením litomyšlského sboru. Jeho styk s Úzkou radou byl ovšem velmi omezený a nebezpečný a potřeba nových biskupů zejména po smrti Machově zřejmá. Listy Úzké rady kněžím z léta 1551 dýší steskem a bezradností lidí buď příliš zestárých, buď ještě příliš mladých a nezkušených, zbavených nyní vedení a rady těch, na jejichž slovo byli zvyklí očekávat. I žádal B. Augustu o souhlas k volbě nových seniorů. Augusta však neodpovídal, a když r. 1552 v létě čekala Úzká

rada v Boleslavi shromážděná po celé týdny na jeho list, odpověděl již po jejím rozchodu rozhodným nikoli, dokud on se nevrátí. Bratří uposlechli, ač s těžkostí tím pochopitelnější, že zklamala jakási naděje na Augustovo propuštění, kterou bylo lze čerpat z žádosti zemského sněmu, podané počátkem roku ke králi o propuštění těch, kdo pykali za odboj. Augustovo a Bílkovo jméno nebylo ostatně v přímluvě králi vyslovené ani uvedeno, celá žádost pak vyzněla nadarmo.

Příznivějších okolností, zjednaných pomocí onoho strážného, užíval Augusta v žaláři po tři léta. V únoru 1553 byl neopatrností tohoto muže styk se světem prozrazen. Výslech, k němuž byli oba vězni spolu vezeni do Prahy, dal jim po pěti letech první příležitost k setkání; když však o rok později Augusta těžce stonal, nesměl ho jeho druh ošetřovat. Za prozrazení dopisování se jim nestalo nic, roznesla se však pověst, že byli oba popraveni.

Zatím zemřeli oba kmetové, Vroutecký a Hranický, určení B. Machem k ordinaci příštího biskupa, dříve než k jeho volbě došlo. Zbylí Starší nejistí, zda B. Augusta vůbec žije, rozhodli se již neodkládat a vykonat *volbu biskupů* i dalších spolustarších, aby Jednota netrpěla nedostatkem náležitého vedení. Řádně [náležitou volbou] zřízení Starší znamenali pro Jednotu duchovní dar Boží. Úzká rada nepokládala za správné, aby rozhodování zůstalo v rukou zbývajících již jen osmi Starších. [I spolustarší byli někdy zvaní Staršími stejně jako biskupové.] Usuzovala, že je mezi kněžími dosti osob k tomu úřadu schopných. Bylo také třeba ordinovat řadu osvědčených jáhnů na kněze. A události v říši posilovaly Bratry k odhodlanějším krokům, třeba ne bez žádoucí opatrnosti navenek. Vypsali modlitby s postem a svolali v tichosti synod kněží a přednějších jáhnů ze všech tří větví Jednoty do Přerova na červen 1553. Tu byli za seniory zvoleni B. Černý a B. Červenka. Ordinovali je dva nejstarší členové Úzké rady, Matouš Strejc a Pavel Paulin, pověřeni k tomu synodem; vzkládání rukou se účastnili i ostatní spolustarší, jichž počet byl současnou volbou rovněž rozhojněn. Přímá, s osobou na osobu přenášená poslušnost biskupů započatá B. Matějem